

Samhällsansvar – predikan Abrahamsbergskyrkan tjugoförsta söndagen efter trefaldighet 9 oktober 2014

Andra Moseboken 23:1-9

Andra Korinthierbrevet 8:9-15

Matt 12:15-21 (Mark 3:7-12, Luk 6:17-19)

Den här skildringen av hur många följer Jesus och hur han botar sjuka finns med i flera av evangelierna. Men Jesus försöker dra sig undan eftersom fariséerna gått iväg för att diskutera hur de skulle röja honom ur vägen. De hade först retat upp sig på att Jesus tillät sina lärjungar att rycka ax på ett sädesfält när de var hungriga – detta var enligt fariséerna inte tillåtet på sabbaten.

Nu ville de ha något att anklaga Jesus för, så lite senare när man kom till deras synagoga där det fanns en man med en förtvinad hand, frågade man därför om det var tillåtet att bota på sabbaten. Jesus svarade så här:

”Om någon av er har ett får och det faller ner i en grop på sabbaten, griper han då inte tag i det och drar upp det? Hur mycket mer värd än ett får är inte en människa. Alltså är det tillåtet att göra gott på sabbaten.”

Sedan sade han till mannen *”Håll fram din hand”* han höll fram den, och den blev lika frisk som den andra.

Lite tidigare i texten har Jesus konstaterat att det finns något som är större än templet och att människosonen är herre över sabbaten.

Fariséerna däremot stod på systemets, på den rådande ordningen sida – obegripligt kan vi tycka när vi läser texten idag, men om vi rannsakar oss själva kommer vi upptäcka att det är en position som ofta kan kännas trygg att inta, en position där vi kan gömma oss bakom regler och rutiner.

När vi på fredagseftermiddagen kommer ut från affären med händerna fulla av kassar med fredagsmys och man möter någon som räcker fram en mugg för att samla mynt till sin kvällsmat eller någon som ber om en tia för härbärke för natten. Vilka tankar far då igenom huvudet och vilken position intar vi då? – ”Måste jag ta ansvar, hur tar jag ansvar? Problemet är nog egentligen någon annans. Förresten här i Sverige finns

väl någon som tar hand om dem som behöver hjälp, kommunen kanske. Just nu kan eller orkar i alla fall inte jag.”

Det är fascinerande att bibelns texter säger så mycket om hur det är att vara människa, också idag. Det gäller även om vi för ett ögonblick går tillbaka till texten ur Andra Moseboken som NN läste. Vi kan konstatera att de flera tusen år gamla uppmaningarna som finns där i allra högsta grad är aktuella. Vi människor tampas med samma utmaningar – vi ska inte sprida falska rykten, vi ska stå emot när någon gör fel, vi ska hjälpa våra fiender, vi ska inte ljuga och vi ska inte förtrycka invandrare.

Åter till Matteusevangeliet. Man kan ju fråga sig varför Jesus förbjöd dem som följde honom att avslöja vem han var. Kanske var det för att han visste om fariséernas planer och att tiden ännu inte var inne för honom att dö, men jag tänker att det kanske också var ett sätt att visa att han inte var den värdsliga ledare som många förväntade sig.

Jesus valde varken rollen som värdslig kung eller, trots att han satte sig över den oförsonliga tolkningen av lagen, rollen som samhällsomstörtande revolutionär – han valde att sätta människan i centrum. Jesus bryter inte av ett knäckt strå och släcker inte en tynande låga. Han botar och gör gott även om det är sabbat och intar positionen som tjänare.

Temat för dagens texter är samhällsansvar och samhällsansvaret, tänker jag, kan inte ha någon annan utgångspunkt än kärleken till nästan, människan i centrum, och även om få av oss kan bota sjuka kan vi efter bästa förmåga göra gott mot våra medmänniskor.

Samhällsansvaret, tänker jag vidare, måste däremot på olika vis ta sig uttryck också i ett engagemang för det gemensamma. Det ligger ju i själva ordet och vi inser förstås att vi själva inte alltid kan eller vet hur vi ska ta ansvar för vår nästa och att vi inte heller själva kan hjälpa alla våra medmänniskor.

Samhället eller det gemensamma likställs ibland av bara farten med den offentliga sektorn, alltså stat, kommun och landsting. Och använder man begreppet ”välfärd” så associerar nog de flesta till verksamhet som det offentliga på ett eller annat sätt har ansvar för.

Låt mig därför byta ordning på orden. Att färdas väl! Det måste väl ändå vara det vi strävar efter – att vi alla får färdas väl genom livet. Färdas väl, ingen vill färdas i en

ensam farkost utan att möta andra. Vi vill färdas tillsammans och mötas på vägen. Gemenskapen är central för oss. Då räcker den offentliga verksamheten inte till.

Samhället är inte begränsat till den offentliga verksamheten, där finns också det privata näringslivet och där finns det som brukar kallas det civila samhället. Alltså alla frivilliga gemenskaper, alltså organisationer och föreningar med alltifrån prefix som fack – och idrott- till studieförbund och biståndsorganisationer till trossamfund. Samhällsansvar måste vi ta inom alla samhällets sektorer – i så väl den offentliga verksamheten, som i det privata näringslivet och i det civila samhället.

Vi tar ett samhällsansvar genom att vara kyrka. Som församling bjuder vi in till gudstjänst - ett tillfälle där vi möter Gud och varandra, hämtar kraft och får undervisning. Vi vill genom vår verksamhet erbjuda gemenskaper där fokus inte ligger på prestation utan på att man får vara den man är, vara med och skapa och där man kan växa. I visionen för vår församling skriver vi att *”vi vill vara en öppen och inkluderande kyrka där nya så väl som vana besökare kan känna tillhörighet och uppleva omsorg”*.

I dagens episteltext som vi inte läst idag, men som är hämtad ur Andra Korinthierbrevet vill Paulus att församlingen ska avhjälpa andras brist. Jag har fått lära mig att det är en uppmaning att stötta församlingen i Jerusalem som hade det kärvt. Paulus uppmanar de första kristna att ta ansvar för församlingen, för gemenskapen. Ett ansvar vi har än i dag.

Församlingens roll i samhällsbygget kan göras lång.

Samhällsansvaret kan och bör också ta sig många andra uttryck.

Det bör innebära att pröva rådande föreställningar och att bilda opinion, något som många föreningar gör. Vi har som kyrka och församling på olika vis argumenterat för en ny ordning i arbetet med att skapa en fredligare värld där människors värde och rättigheter respekteras. Det räcker inte med militär beredskap utan lika stor uppmärksamhet måste läggas på att förebygga att olika slag av konflikter utvecklas till våld och krig hävdar vi.

Samhällsansvar måste självklart också ta sig uttryck i praktisk handling för att förändring ska komma till stånd. Vi kan som enskilda och som kyrka göra skillnad och vi har till exempel valt att bli en Fairtrade kyrka och på så vis aktivt bidra till en rättvis handel, för rimliga villkor för arbetare på andra sidan jorden.

Samhällsansvar kan förstås ta sig uttryck i politiskt arbete i kommuner, landsting och på nationell nivå. Här finns verksamheter som rör många människor och politiker har det yttersta ansvaret för den offentliga verksamheten. I politiken, i partierna prövas rådande system och reformer arbetas fram. Där bör vi vara med.

Samhällsansvar kan många gånger ta sig uttryck i våra arbeten. Det är inte bara om vi är läkare, lärare eller pastorer som vi har uppgifter som berör människor och deras livsvillkor.

Jag hoppas det framgår hur lustfyllt jag tycker att det är med samhällsengagemang, jag använder gärna det ordet "engagemang". Att få vara en del av en god gemenskap där jag bidrar med det jag kan och där vi tillsammans förvaltar, förändrar och skapar nytt.

Men i ordet samhällsansvar ligger inte bara ett lustfyllt engagemang utan också ett förpliktigande ansvar. Ansvar för att fatta beslut, ofta ansvar för andra, för viktig verksamhet och för gemensamma resurser. Stora resurser eller knappa resurser.

Jag har efter min förmåga försökt ta samhällsansvar och i den oförmåga som jag ofta upplevt har det känts bra att jag inte behöver vara kung, inte heller revolutionär. Men att jag måste komma ihåg att sätta människan i centrum och försöka inta en tjänande position.

Alla kan vi nog finna vila i Paulus ord i episteltexten från Andra Korinthierbrevet:

"Fullfölj nu arbetet, så att resultatet svarar mot den goda viljan – allt efter er förmåga. Har någon bara den goda viljan, så är han välkommen med vad han har och bedöms inte efter vad han inte har."

Vi får också be som vi sjöng i psalmen (#96) *"Omslut mig med din kärlek, Världen behöver mig. Världen behöver din kärlek strömmande genom mig."*

Amen.

/Helena Höij